

Vaasi nro 14

2024

JÄRVENPÄÄN
SUOMI-UNKARI SEURA

Järvenpään Suomi-Unkari Seura ry

VAASI nro 14 / 2024

Järvenpään kaupunginjohtaja Iris Laukkasen

puhe Vácissa heinäkuussa 2024 Váci Világi Vigalomin gaalailallisella	3
Lohikäärmeveneilyä ja ystävyyskaupunkien välistä vuoropuhelua – muistoja matkoilta Váciin	4
Viimeisin vierailu Vácissa	7
Järvenpää – Vác 40 vuotta: Václaisvieraat Järvenpäässä	9
Saunadiplomatiaa	11
Ystäväloukkatoimintaa Vácissa	12
Nuorisovaihto alkoi kesällä 1987	13
Pesäpalloa Balatonilla	14
Václaiset ja sauna	14
Vácin verilöyly eli Tonavan teurastus	15
Satunnaisen matkaajan Vác-kokemuksia	16
Perinteinen kevätmatka Budapestiin	18
Vinkkejä Váciin ensi kertaa menijöille	19
Pieni tietokilpailu Vác – Järvenpää 40 v	20

Toimitus	Merja Lehtonen
Taitto	Pirjo Lipponen
Kannen kuva	Pekka Rokka: Tonavan rannan uusi patsas Vácissa

Järvenpään Suomi-Unkari Seura ry vuonna 2024

Heli Alaja	puheenjohtaja
Éva Elsö	emäntä
Lars Holm	
Kirsti Kutvonen	
Merja Lehtonen	sihteeri, kirjanpitäjä
Eija Linna-alho	
Pekka Rokka	varapuheenjohtaja
Antti Virtanen	
Liisa Viras	
Tuula Pulkkinen	hallituksen ulkopuolinen taloudenhoitaja

Kotisivullamme <https://suomiunkari.fi/osastot/wordpress/jarvenpaa/> ovat osastomme tiedotteet ja jäsenkirjeet ja esim. matkakertomuksia. Paljasta mielenkiintoisia sivuja, niin voimme kertoa ne muillekin. Tai kerro matkoistasi, kokemuksistasi, miksi Unkari kiinnostaa tms.

Yhdistyksen Facebook-sivu: **Suomi-Unkari Seuran Järvenpään Osasto | Facebook**

Järvenpään Suomi-Unkari Seura ry

pj. Heli Alaja, Katrillipolku 15 A 04420 Järvenpää, 050-5915495 heli.alaja(at)gmail.com

siht. Merja Lehtonen, Pöytäalhonkuja 6 A 11 04410 Järvenpää, 040-7083054, merja.lehtonen(at)kolumbus.fi

Järvenpään kaupunginjohtaja **Iiris Laukkasen** puhe Vácissa heinäkuussa 2024 *Váci Világi Vigalom*in gaalailallisella

*Hyvä juhlaväki, arvon kollegat,
Suomen Unkarin suurlähettiläs,
hyvät naiset ja herrat*

On suuri kunnia ja ilo olla täällä tänä iltana Vácissa, tässä kauniissa kaupungissa, juhlistamassa ystävyyskuntasuhteitamme, joka on kestänyt jo 40 vuotta. Haluan ensiksi kiittää lämpimästi isäntiämme, Vácin kaupunkia, heidän sydämellisestä vieraanvaraisuudestaan ja tästä upeasta tilaisuudesta.

Ystävyyskuntasuhteemme Vácin ja Järvenpään välillä vahvistettiin vuonna 1984 usean vuoden etsikkoajan jälkeen. Tämä pitkäaikainen kumppanuus on rikastuttanut kaupunkiemme elämää. Olemme jakaneet kokemuksia, oppineet toisiltamme ja vahvistaneet yhteistä ymmärrystä. Vuonna 1984 allekirjoitettiin ystävyyskuntasopimus. Sopimus on tärkeä symboli. Ystävyyskuntasuhteemme ei kuitenkaan ole ollut pelkästään tai ensisijaisesti seremoniallinen kahden kaupungin välinen suhde, vaan se on kasvanut ja kehittynyt kansalaisyhteiskunnan voimalla: Muiden ohella Järvenpään Suomi-Unkari -seura, mieslaulajat ja seurakunnat ja pitävät yllä ihmisten välisiä yhteyksiä. Suomalaisten ja unkarilaisten välille onkin muodostunut henkilökohtaisia ystävyksiä – yllättävän monelle järvenpääläiselle Vác ympäristöinen on kesäkotina. Olen ylpeä siitä, että neljä järvenpääläistä on nimetty Vácin kunniakansalaisiksi. Yksi heistä, **Osmo Björkman**, on täällä tänään puolisonsa kanssa. Vuonna 1984 saimme Vácin silloiselta pormestarilta **Gyorgi Weiszilta** sähköpostin, joka kuului seuraavasti: ”Ystävyyskaupunkien maailman päivän johdosta lähetämme vilpittömät hyvät toivotuksemme Järvenpään kaupungin johdolle ja sen asukkaille. Toivomme, että alkava ystävyyskaupunkisuhteemme palvelee rauhan pyrkimystä ja kansakuntien välistä yhteisymmärrystä. Toivotamme teille menestystä kaikissa tomissanne.”

Länsimaisen demokratian ja vapaan Euroopan arvo on pysynyt ja vahvistunut. Kunnioittavan, avoimen, luottamusta herättävän keskustelukulttuurin arvo on noussut. Huolimatta Euroopan turvallisuustilanteen muutoksista elämme monella tavoin aiempaa paremmassa maailmassa. Yhdessä olemme vahvoja. Moni asia ympärillämme on muuttunut sitten vuoden 1984. Ystävyys on pysynyt. Haluan kiittää kaikkia, jotka ovat olleet mukana rakentamassa ja vahvistamassa ystävyyskuntasuhdetta vuosien varrella. Erityiskiitokset kuuluvat Vácin kaupungin edustajille, jotka ovat osoittaneet meitä kohtaan suurta ystävyyttä, lämpöä ja vieraanvaraisuutta. Kiitän myös Järvenpään kaupungin asukkaita ja matkakumppaneitani, jotka ovat aktiivisesti osallistuneet ja tukeneet tätä tärkeää kumppanuutta. Lopuksi, kiitollisena ystävydestä, toivotan meille kaikille ihanaa iltaa ja jatkoa yhteistyöllemme. Kiitos, että olette täällä tänä iltana.

Lohikäärmeveneilyä ja ystävyysskaupunkien välistä vuoropuhelua – muistojen matkoilta Váciin

Järvenpään kaupunginjohtaja Iiris Laukkanen puhuu gaalailallisella, jonka yhteydessä Järvenpää ja Vác uusiivat ystävyyskaupunkisopimuksensa. Tulkkina toimineesta Réka Vargasta oikealla Ilona Matkovich seuraa Laukkasen puhetta kiinnostuneena.

Järvenpään kaupunki ja Vácin kaupunki Unkarissa ovat olleet ystävyyskaupunkeja jo vuodesta 1984 lähtien. Vuosien saatossa kaupunkien välinen kanssakäyminen on ollut vilkasta. Järvenpäästä Váciin ja Vácista Järvenpäähän ovat matkanneet vuoroin nuorisoryhmät, yrittäjät, kulttuurin harrastajat ja päätöksentekijät sekä virkahenkilöt. Omat kokemukseni Vácista liittyvät Järvenpään kaupungin lähettämiin virallisiin delegaatioihin vuosina 2018–2024 sekä unkarilaisten tekemiin vastavierailuihin. Näillä vierailuilla olen ollut mukana ensin kaupunginvaltuuston ja myöhemmin kaupunginhallituksen puheenjohtajan roolissa. Tässä kirjoituksessa tuon esiin eräitä muistoja näiltä menneiltä vierailuilta.

Ensikosketus Unkariin

Vierailin ensimmäisen kerran Vácissa kesällä 2018 osana Järvenpään kaupungin lähettämää ryhmää, jonka muodostivat allekirjoittaneen lisäksi juuri virkaan valittu kaupunginjohtaja **Olli Naukkarinen**, kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Helinä Perttu** (kok) ja kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja **Mikko Taavitsainen** (ps). Tarkoituksenamme oli osallistua Vácin vuosittaiseen ystävyyskaupunkien tapaamiseen, joka järjestettiin *Váci Világi Vigalom* -musiikkifestivaalin yhteydessä.

Ilona Matkovich, Iiris Laukkanen ja Eemeli Peltonen allekirjoittavat juhlallisen sopimuksen Järvenpään ja Vácin ystävyyskaupunkisuhteen jatkamisesta. Juhlallinen tilaisuus kruunasi vierailun Váciin.

Korvaamattoman apuna ryhmällämme olivat **Osmo Björkman** ja **Aira Björkman**, heidät Vácissa tuntevat kaikki. Heidän kielitaitonsa, paikallistuntemuksensa ja verkostonsa avasivat monia sellaisia ovia ja tuttavuuksia, joista olisimme muuten jääneet paitsi. Ymmärryksemme Vácista ja sen asukkaista syveni heidän ansiostaan.

Vielä vuonna 2018 Vácin pormestarina toimi **Fördös Attila**. Hän edusti Fidesz-puoluetta, joka on huonossa maineessa lähes kaikkialla Unkarin ulkopuolella. Juuri Fidesz on hallinnut Unkaria rautaisella otteellaan yhtäjaksoisesti vuodesta 2010 lähtien. Fideszin ja pääministeri **Viktor Orbánin** johdolla Unkarin demokratia, oikeusvaltio ja liberaalin yhteiskunnan peruspilarit on

Ystävyyskaupunkien vaakunat suihkulähteen laidalla.

taivutettu uuteen asentoon. Tätä unkarilaisen yhteiskunnan rapiota ja nopeaa vajoamista yhä kauemmas länsimaisen liberaalin demokratian periaatteista, on syystäkin muualla Euroopassa seurattu huolestuneina viime vuosina.

Tapaamisissamme Fördos Attilan ja kaupungin hallinnon kanssa ei kuitenkaan juurikaan käsitelty Unkarin yhteiskunnallista tilannetta. Päähuomio keskusteluissa oli tuolloin, kuten aiemminkin, vahvasti Vácin ja Järvenpään paikallisissa asioissa. Mieleeni on kuitenkin jäänyt, että Fördos Attila halusi tavata Järvenpään delegaation edustajat vielä uudemman kerran vierailumme aikana. Perinteisesti kunkin Vácin ystävyyskaupungin edustajat ovat tavanneet pormestarin vain kerran kahden kesken. Olen jälkepäin tullut siihen käsitykseen, että Fördos Attilan pyrkimyksenä oli parantaa meidän suomalaisten kuvaa Unkarista sen uutisoinnin valossa, joka maahan oli liittynyt aiemmin kuvailemieni syitten takia. Selvää on, että Fördos Attilan uusi tapaaminen ei käsityksiimme kuitenkaan vaikuttanut.

Ensivierailulla Unkarissa ja Vácissa vaikutuksen teki ystävyyskaupunkimme pitkä historia ja paikallisten ihmisten ystävällisyys. Kohtaamisissa välittyi aito arvostus suomalaisia ja järvenpääläisiä kohtaan. Tuntui siltä, että Järvenpäättä pidettiin Vácissa arvossaan. Kaupungin keskustassa kaupungintalon edustalla komeileva suihkulähde muistutti siitä, miten vakavasti Vácissa suhtaudutaan ystävyyskaupunkitoimintaan. Suihku-

lähteen kivijalkaan on veistetty kaikkien Vácin ystävyyskaupunkien, myös Järvenpään, vaakunat. Näky teki tuolloin ja tekee yhä edelleen vaikutuksen.

Pormestari vaihtuu

Vuoden 2019 paikallisvaalit Unkarissa johtivat Vácin pormestarin vaihtumiseen. Meille järvenpääläisille tutuksi tullut Fidesz-puolueen Fördos Attila ei enää tullut valituksi uudelle kaudelle. Uudeksi pormestariksi Vácin asukkaat valitsivat vaaleissa **Ilona Matkovichin**. Hänen valintansa herätti suurta mielenkiintoa paitsi Unkarissa myös meillä Järvenpäässä, olihan Matkovich ensimmäinen nainen Vácin pormestarina. Matkovichin valinnassa poikkeuksellista oli myös se, ettei hän edustanut edeltäjänsä tapaan Fidesz-puoluetta, vaan valtapuolueen kanssa kilpailevia oppositioryhmiä. Hänen valintansa taakse oli kerääntynyt pormestariavaalissa sekalainen ryhmä oppositiopuolueita sosiaalidemokraateista sitoutumattomiin. Oli Unkarissa harvinaista, että pormestariksi valitaan jonkin muun kuin Fidesz-puolueen edustaja. Niin vahvaksi oli Fideszin ote Unkarista jo käynyt suurimmassa osassa maata. Käsitakseni mukaan Matkovich on siten puoluetalustaan sitoutumaton, kansalaisliikkeen edustaja.

Vierailin toisen kerran Vácissa vuoden 2019 kesällä, jälleen Vácin ystävyyskaupunkitapaamisen merkeissä. Tuolloin kaupungin delegaation muodostivat allekirjoittaneen lisäksi kaupunginvaltuutettu **Lassi Markkanen** (sd) ja Järvenpään kaupungin nuorisopalveluiden päällikkö **Jari Ahola**. Sekä Markkanen että Ahola, josta sittemmin tehtiin Vácin kunniakansalainen, ovat osallistuneet vahvalla panoksellaan ystävyyskaupunkitoimintaan Järvenpään ja Vácin välillä. Myös tällä matkalla delegaatiomme vahvana tukena toimivat Osmo ja Aira

Vácin kunniakansalaiset Jari Ahola, Osmo Björkman ja Jaakko Harjuvaara yhteiskuvassa. Kuva on otettu Vácin pormestari Ilona Matkovich vierailulla Järvenpään kaupunkiin kesällä 2024

Björkman koko vierailumme alusta loppuun.

Vuoden 2019 vierailun kiinnostavinta antia oli tapaaminen vastavalitun Ilona Matkovichin kanssa. Heti ensitapaamisestamme lähtien kävi selväksi, että Matkovich oli edeltäjiensä tapaan vahvasti sitoutunut ystävyyskaupunkisuhteiden jatkamiseen kaudellaan.

Vaikka Unkarin valtiollinen politiikka ei liioin kommunismin eikä Fideszin hallinnon aikana ole sekoittunut ystävyyskaupunkien kanssakäymiseen, oli Matkovichin ja tämän hallinnon edustajien kanssa keskusteleminen aiempaa avoimempaa. Nyt Vácin edustajat puhuivat avoimemmin maan yhteiskunnallisesta kehityksestä ja siihen liittyvistä ongelmista. Tuntui aivan siltä kuin uudet tuulet olisivat puhaltaneet satoja vuosia vanhan kaupungintalon käytävillä.

Korona tulee väliin

Vuosina 2020–2021 globaalien koronapandemian vuoksi Järvenpää ei osallistunut vuosittaiseen Vácin ystävyyskaupunkitapaamiseen. Käsitelmäni on, että koronapandemian aikana Váci Világi Vigalom -musiikkifestivaaliakaan ei järjestetty. Seuraavan kerran minulle tarjoutui mahdollisuus vierailulla Vácissa vuosina 2022 ja 2024. Jälkimmäinen vierailu liittyi ennen kaikkea Vácin ja Järvenpään ystävyyskaupunkisuhteiden juhluvuoteen. Vierailumme yhteydessä molemmat kaupungit vahvistivat sitoutumisensa ystävyyskaupunkisuhteiden jatkamiseen. Tälle vierailulle osallistuivat allekirjoittaneen lisäksi kaupunginvaltuuston puheenjohtaja **Petri Graeffe** (kok) ja kaupunginjohtaja **Iiris Laukkanen**. Oli juhlava hetki saada allekirjoittamaan ystävyyskaupunkisopimus yhdessä kaupunginjohtajamme kanssa.

Juhlavuoden viettoon sisältyi myös Vácin pormestari Ilona Matkovichin vierailu Järvenpäähen saman vuoden elokuussa. Vierailun yhteydessä Matkovich tapasi paikallisia yrittäjiä, evankelisluterilaisen seurakunnan edustajia, kaupungin päätoimintekijöitä ja Järvenpään Suomi-Unkari-seuran paikallisosaston aktiiveja. Ystävyyden kunniaksi istutettiin vierailun aikana myös puu Rantapuistoon. Historian siipien havinaa oli ilmoilla Järvenpään kaupunginjohtajan Iiris Laukkanen ja Vácin pormestari Ilona Matkovichin kohdatessa. He kun ovat molemmat kaupunkiansa ensimmäiset naiset viroissaan.

Lohikäärmeveneellä Tonavalle

Järvenpään kaupungin ja Vácin hallinnon välisissä keskusteluissa on perinteisesti sivuttu laajasti erilaisia kaupunkikehityksen, kulttuuriin ja matkailuun liittyviä kysymyksiä. Keskusteluissa ovat korostuneet ne samankaltaiset haasteet, jotka liittyvät molempia kaupunkia yhdistävään kehyskaupungin asemaan. Vác

Lohikäärmeveneilyä Tonavalla.

ja Järvenpää sijaitsevat kumpainkin lyhyen matkan päässä maansa pääkaupunkista. Tämä maantieteellinen sijainti tuo monia mahdollisuuksia mutta myös haasteita. Toivon, että olemme onnistuneet välittämään suomalaisen kunnallishallinnon ja kuntakehityksen parhaita puolia unkarilaisille kollegoillemme. Yhteinen ymmärrys on ainakin keskusteluissa kehittynyt.

Matkailun kehittäminen on Vácissa ottanut harppauksia eteenpäin viime vuosina. Tuntuu erikoiselta, että niin kaunista ja historiallista kaupunkia ei kovin hyvin tunneta Unkarissa. Suu-

rin osa turisteista suuntautuu tietenkin Budapestiin, mutta kylä matkailijoista voisi Vác myös osansa saada. On ollut kiinnostavaa saada kuulla, miten Vácissa on lähdetty vahvistamaan kaupungin asemaa turistikohteena. Tätä aihepiiriä sopisi pohdita Järvenpäässäkin. Taiteilijakotimme ja koko Tuusulanjärven taiteilijayhteisö ovat vetonauloja, jotka paremmin matkailuun valjastettuna voisivat tuoda uusia tulovirtoja kaupungille.

Kaupungin viralliset vierailut Tonavan mutkaan eivät koskaan ole olleet täynnä vain virallisuuksia. Vácin kaupunki on järjestänyt jokaisen vierailun yhteydessä myös mielenkiintoista oheisohjelmaa. Toki Unkarin kesän paahde on tehnyt usein oheisohjelmaan osallistumisen vähintään hikiseksi. Nämä oheistilaisuudet ovat nekin palvelleet tärkeää tarkoitusta ja lisänneet meidän järvenpääläisten ymmärrystä Unkarin historiasta, kulttuurista ja luonnosta. Mieleeni on jäänyt erityisesti niin kutsuttu *lohikäärmeveneily* (englanniksi *Dragon Boating*), johon pääsimme osallistumaan vierailumme yhteydessä kesällä 2019. Vácin kaupunki jakoi meidät ystävyyskaupunkiansa edustajat useisiin lohikäärmeveneisiin – ja sitten suuntasimme soutamalla Tonavaa ylöspäin. Mukava aktiviteetti, mutta lähes 40 asteen helteessä ja suorassa auringonpaisteesta leppoosasta soutelusta tuli hikinen retki!

Palkinnoksi veneretken jälkeen tarjoutui mahdollisuus puulahdukseen Tonavan aalloissa, mikä toi kaivattua virkistystä helteisen soutelun päätteeksi. Taisimme Björkmanin Osmon kanssa suoriutua retkestä vähintään kunnialla, yhdessä Vácin saksalaisen ystävyyskaupungin Donaueschingen edustajien kanssa. Kesken retki ei ainakaan jäänyt. Hienoa saksalais-suomalaista yhteistyötä tämäkin.

Eemeli Peltonen

kirjoittaja on Järvenpään kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja kansanedustaja (sd).

Kuvat **E Peltonen** ja **A Björkman**

Viimeisin vierailu Vácissa

Meillä kahdella riittäisi kerrottavaa Unkarista ja Vácista perin pitkiltä ajoilta, **Osmolla** jo vuodelta 1981 ja **Airallakin** syksystä 1989 lähtien. Siksi pä onkin viisasta päätyä tässä kuluvaan vuoteen ja heinäkuun pitkän viikonlopun vierailuun Vácissa.

Kesäkuussa tuli kuluneeksi 40 vuotta siitä, kun Vác ja Järvenpää solmivat ystävyyskaupunkisuhteen, joka on toiminut varsin aktiivisena nämä vuosikymmenet. Järvenpään kaupungille oli tullut kutsu osallistua heinäkuiseen 30. Váci Világi Vigalom -tapahtumaan ja meillä oli ilo osallistua vierailuun kaupunginjohtaja **Iiris Laukkasen**, valtuuston puheenjohtaja **Petri Graeffen** sekä hallituksen puheenjohtaja Eemeli Peltosen kanssa.

Jo ennakkoon oli tiedossa, että meitä odottaa siellä lämmin vastaanotto, jota sitten lämpömittarin lukemat +34 °C, tuntuu kuin +41, °C vielä vahvistivat.

Itse otimme ennakkoon pari päivää ja olimme odottamassa Althann Ház -hotellilla, kun Järvenpään kaupungin johto saapui lentokentältä torstai-iltana Váciin.

Vácin kaupungin kolmeksi päiväksi vallannut Vigalom ta-

Delegaatio ja tulkki päiväkävelyllä

Suurlähettiläs Pertti Anttinen

pahtuman kävijämäärä on vuosi vuodelta kasvanut arviolta sataan-tuhanteen osanottajaan. Valtaosin maksuttomat tapahtumat ovat levittäytyneet konserttisaleista torille ja Tonavan ranta-alueelle.

Virallinen ohjelma alkoi perjantaina tutustumisella Bauer Street Nursery Schooliin, jonne osallistui myös Vácin ystävyyskaupunkivieraita mm. Saksasta, Slovakiasta, Romaniasta ja Tsekistä. Ranskan delegaatio saapui maan olympiakiireistä joutu- en vasta lauantaina. Lounaan jälkeen oli lyhyt mahdollisuus omaan ohjelmaan ennen kuin pääaukiolla alkoivat tapahtumat taidokkaiden esitysten sisältämän juhla-kulkueen ja nuorisopu- haltajien konsertin muodossa. Perinteinen Vigalomin avajais- konsertti pääaukion Fehérek-kirkossa *Vox Humana* -kuoron se- kä Vácin sinfoniaorkesterin upeiden solistien esityksin soi **Sán- dor Bencen** johdolla todella upeasti. Konsertista osallistujat siirtyivät gaalailalliselle, jossa kaupunginjohtajat **Iilona Mat- kovich** ja **Iiris Laukkanen** käyttivät viralliset puheenvuorot. Suomen Unkarin suurlähettiläs **Pertti Anttinen** kunnioitti läsnäolollaan tilaisuutta käyttäen oman puheenvuoronsa. Molemmat kaupun- ginjohtajat **Eemeli Peltosen** kanssa allekir-

joittivat vielä ystävyystoimintojen vahvistussopimuksen. Miellyttävän tunnelman vallitessa eri maiden ryhmät tutustuivat toisiinsa pieniä muistolahjojakin jakaen.

Lauantaina vieraat tutustuivat Vácin vankilan vanhaan osaan ja lounaan jälkeen osallistuivat Vácin kaupungintalolla kaupunginjohtaja Ilona Matkovichin järjestämään kahvitilaisuuteen, jossa myös luovutettiin puolin ja toisin viralliset lahjat. Päivän tiivis ohjelma sisälsi myös tutustumisen *Pannónia*-talossa olleeseen **Kolodko Mihály**n taidenäyttelyyn sekä käynti Vácin urheilukeskuksessa. Vaikka painettuun ohjelmaan merkityt vapaa-ajat päivällä jäivät varsin vähäiselle käytölle, niin illallisen jälkeen saattoi siirtyä kokemaan oman ohjelman mukaisesti Tonavan rannan tunnelmia.

Sunnuntaina varhaisen lounaan jälkeen olikin jo aika matkata Budapestiin, jonne isäntämme olivat vielä ohjelmoineet kävelyretken Budan linnan alueen eri kohteisiin ennen ajoa lentokentälle. Ohjelmantäyteinen matka oli lopussa ja oli aika erikseen kiittää isäntiämme **Irenkaa, Karcsia** sekä **Rékaa**, joka kolmen päivän aikana loistavasti toimi niin oppaana ja tulkinakin.

*Lämpimät kiitoksemme!
Legszivesebben köszönjük!*

Aira ja Osmo Björkman

Järvenpään kaupungin delegaatio vas. Aira Björkman, Petri Graeffe, Osmo Björkman, Iiris Laukkanen ja Eemeli Peltonen

Järvenpään – Vác 40 vuotta

Vácilaisvieraat Järvenpäässä

Vácilaisvieraat illanvietossa Keudan rantasaunalla.

Vuonna 1984 solmittiin Järvenpään ja Vácin kaupunkien välinen ystävyyskaupunkisopimus. Tänä vuonna tätä sopimusta on juhlittu molemmissa kaupungeissa. Järvenpään virallinen valtuuskunta vieraili Vácissa heinäkuun lopulla *Váci Világi Vigalom*-festivaalin aikaan. Elokuussa vastavierailun teki Vácin valtuuskunta, johon kuuluivat pormestari **Ilona Matkovich**, edustajat **Kinga Jess** ja **Bence Tótváradi-Nagy**, esikunnan päällikkö **Károlyné Iványi**, **Károly Iványi** ja **Réka Varga** ja lauantaina mukana oli myös Vácin Unkari-Suomi-yhdistyksen aktiivi **Mária Boda**.

Vieraat saapuivat torstaina

8.8.2024. Heitä oli vastassa mm. Järvenpään osaston puheenjohtaja **Heli Alaja** ja Vácin kunniakansalainen **Osmo Björkman**. Vieraat johdatettiin lähes suoraan lentokentältä Järvenpään kirkkoon juhlakonserttiin, jossa esiintyivät seurakunnan kanttorit ja Keskisen Uudenmaan musiikkiopiston opettajia ja oppilaita. Tervetuloivotuksen esitti kirkkoherra **Vesa Koivisto** ja tulkkina toimi **Reima Raijas**. Konsertin päättyttyä Heli Alaja kertoi vieraille lyhyesti kirkon vaiheita.

Pormestari Ilona Matkovich ja kaupunginjohtaja Iiris Laukkanen kävelykatu Jannella.

Perjantaina aurinkoisessa säässä vieraat tutustuivat Järvenpään nähtävyyksiin mm. taidemuseoon, **Eero Järnefeltin Suvirantaan**, **Juhani Ahon Aholaan** ja **Joonas Kokkosen Villa Kokkoseen**. Bulevardikorttelissa he pääsivät tutustumaan kaupungin uusiin ja moderneihin hallintotiloihin, joita pormestari Matkovich piti hienoina ja hän lupasi soveltaa niistä osaa myös kotona. Kaupunginjohtaja **Iiris Laukkasen** johdolla vieraat tapasivat viranhaltijoiden lisäksi luottamushenkilöitä sekä Vácin kunniakansalaiset **Osmo Björkmanin**, **Jaakko Harjuvaaran** ja **Jari Aholan**. Rantapuistoon olivat istuttamassa ystävyyden puuta kaupunginjohtajien lisäksi Järvenpää kaupunginhallituksen puheenjohtaja, kansanedustaja **Eemeli Peltonen** ja valtuuston puheenjohtaja **Petri Graeffe**. Illalla *Eikan pankkiin* oli **Eino Lehtinen** laittanut tarjolle vieraiden yllätykseksi unkarilaisia viinejä ja oluita.

Lauantaiaamu valkeni sateisena. Kaupunginjohtajan johdattelemana vieraat saapuivat *kävelykatu Jannelle*, jossa vietettiin *Jannen piknikkiä*. Vieraat pitelivät sadetta yhdistyksemme pöydän vierellä, josta sateen laannuttua he jatkoivat matkaa Rantapuistoon ja sieltä maailman parhaaksi ruoka-kaupaksi valittuun *K-Citymarkettiin*, jossa kauppias **Markku Hautala** esitteli myymälää ja ideoitaan. Pikniklounaan vieraat nauttivat Bulevardikorttelissa. Järvenpään uusittu Keskuskenttä, stadion tuli myös tutuksi *JäPS/47 – Futura* -ottelua seuratessa. Illalla paikallisyhdistyksemme tarjosi vieraille iltapalan ja saunailan *Keudan rantasaunalla*. Saunominen ja uiminen järvessä oli uusi kokemus joillekin ja heidän kuljettajansa joutuikin odottelemaan innokkaimpia saunojia. Hieno värikäs auringonlasku kruunasi illan.

Sunnuntaina ennen lentoa kotiin vieraat ehtivät tutustua Helsinkiin.

Merja Lehtonen

Hieno värikäs auringonlasku kruunasi illan.

Saunadiplomatiaa

Olin toiminut jo useampia vuosia Suomen ja Unkarin ystävyysviikkojen järjestelytoimikunnassa. Siinä ominaisuudessa suhteet suurlähetystöön olivat aktiivisia. Niiltä ajoilta on vieläkin parhaat unkarilaiset ystäväni. Kahdeksankymmenluvun alussa olimme taas kerran lopettelemassa hyvin onnistunutta ystävyysviikkoa. Olimme vaihteeksi lähetystöneuvoksen luona iltapalalla ja saunomassa vaikka lähetystössä oli erinomainen sauna. Istuimme vierekkäin lauteilla suurlähettiläs **Tivadar Matusekin** kanssa. Hän otti puheeksi ystävyyskaupunkisuhteet ja kertoi olleensa aiemmin töissä Vác-nimisessä kaupungissa, joka sijaitsi noin neljäkymmenen kilometrin päässä Budapestista ja sijaitsi rautatien varressa. Hän oli saanut tehtäväkseen etsiä sopivaa ystävyyskaupunkia Suomesta. Mietin hetken ja kysyin, kuinka tärkeää on tuo neljäkymmentä kilometriä. Hän vastasi, ettei asia siihen kaadu, jos kaupunki on muuten sopiva. Olin itse käynyt Vácissa, jonka torilla on Unkarin parhaat *Lángokset*. Sen lisäksi kaupunki oli Tonavan varrella. Ker-

roin siis suurlähettiläelle tietäväni yhden, joskin vain kolmenkymmenenviiden kilometrin päässä pääkaupungista. *Kaupunki oli Järvenpää*. Matusek kysyi mielipidettäni kaupungista. Sainoin sen olevan kotikaupunkini. Niin siinä saunan lauteilla lyötiin kättä päälle.

Tämän jälkeen pyysin päästä kaupunginjohtaja **Kaarle Salmivuoren** juttusille. Esitin varovasti asiani. En aavistanut vastausta etukäteen, mutta hänpä kertoi edellisenä kesänä Järvenpäässä vierailleesta *Vox Humana -kuorosta*, joka oli jättänyt merkittävän jäljen hänen sydämeensä. Hän otti tilaisuudesta vaarin ja otti tehtäväkseen perustaa Järvenpäähän *Suomi-Unkari seuran osaston* ja edistää Järvenpään puolella ystävyyskaupunkisuhteiden syntymistä. *Järvenpään Mieslaulajat* puhkuivat intoa ja tässä ollaan.

Jaakko Kuusela

Ystävälouokkatoimintaa Váciissa

Miten kaikki alkoikaan! Olin saanut viran 80-luvun alussa Pajalan ala-asteen musiikkiluokan opettajana. Ensimmäiset oppilaani olivat kolmasluokkalaista. Eräänä aamuna soi puhelin opettajanhuoneessa. Minut kutsuttiin puhelimeen ja kysyttiin, haluaisinko lähteä Unkariin, Váciin. Vastasin innoissani myöntävästi, sillä edellisenä vuonna olin ollut Järvenpään Kamarikuoron mukana konsertoimassa Váciissa. Matka oli ollut onnistunut. Sitten vasta kysyin, että mikä olisi matkan tarkoitus. Kysymys ei ollutkaan mistään huvimatkasta, vaan sen tarkoituksena oli ottaa selville, mikälaista oli Vácin musiikkielämä! Heikolla saksan kielellä olisi tultava toimeen. Matkatoverikseni sain toisen musiikkiluokan opettajan.

Kotiin palattuani heräsi mielesäni ajatus, että löytyisikö Váciista meille ystäväkoulu ja luokka, jonka kanssa voisimme ystävystyä. Aivan ensimmäiseksi kysyin oppilaitteni vanhemmilta heidän mielipidettään asiasta. He olivat innostuneita. Suunnitelmiin kuului, että viidennellä luokalla viettäisimme leirikouluviikon Váciissa ja asuisimme ystäviemme perheissä. Kuudennella luokalla he vierailisivat luonamme.

Niin sitten alkoi koulun etsiminen. Pyysin apua matkamme aikana meitä luotsanneilta Musiikkiopiston viulunsoiton opettajilta ja koulu löytyi! Koulu oli mitä sopivin, koska siellä oli, ensimmäisenä kouluna Váciissa, mahdollisuus jo toisella luokalla alkaa opiskella englantia. Siitä olisi myöhemmin etua puolin ja toisin.

Kun sitten jokaiselle oli löytynyt unkarilainen ystävä, alkoi-

vat piirroksin kuvitetut kirjeet kulkea luokkiemme välillä. Mikä jännitys ja ilo näkyikään oppilaiden kasvoilla aina kun saavuin luokkaan ison, paksun kirjekuoren kanssa!

Neljännellä luokalla alkoi jo kuvien keskellä näkyä muutamia englannin sanojakin, ja viidennen luokan keväällä koitti sitten jännittävä matka ystäviä tapaamaan. Yhteistä kieltä ei ollut, mutta hyvin lapset pärjäivät! Osansa siinä oli myös unkarilaisilla ystävällisillä perheilläkin. Meille oli järjestetty monenlaista ohjelmaa ja kun olimme musiikkiluokkalaista, lauloimme aina, kun vierailimme eri paikoissa. Mukana oli myös vanhempia, joista oli paljon apua.

Muistaakseni Järvenpään kaupunki avusti matkaamme rahallisesti ja itsekin keräsimme pienin esityksin ja jopa vessapaperia myyden varoja.

Kuudennella luokalla unkarilaiset ystävämmme olivat vierainamme. Me vuorostamme järjestimme heille ohjelmaa. Retkeilimme ja esittelimme heille omaa kouluamme ja kaupunkiamme.

Kun sitten oppilaani siirtyivät yläasteelle, jatkoimme uusien kolmasluokkalaisten kanssa samankaltaista yhteydenpitoa ystäväkoulumme kanssa. Näin 12 vuoden ajan monet oppilaat ja heidän perheensäkin ovat saaneet tutustua ystäväkaupunkiimme, ja kun tietokoneet ja puhelimet ovat yleistyneet, jotkut lapset ovat jatkaneet kanssakäymistä unkarilaisten ystäviensä kanssa.

Näistä vuosista, yhdessäoloista ja oppilaitteni kanssa suoriteista matkoista, on jäänyt runsaasti hauskoja muistoja myös minulle! Kiitos teille kaikille!

Terveisin Heli Alaja

Nuorisovaihto alkoi kesällä 1987

Järvenpään ja Vácin välinen, virallinen nuorisovaihto alkoi heinäkuussa 1987 – ja tavakästi alkoikin!

Ensin viiden ohjaajan ja 25 nuoren järvenpääläisryhmä matkusti Unkariin 10 päivän ajaksi. Ohjaajina tällä historiallisella leirillä olivat **Maija-Liisa Pyykkönen, Marja Päivinen, Ossi Kaminen, Keijo Loisti** sekä **Lassi Markkanen**. Tulkiksi oli pestattu **Teresz Felhófälvi-Kekki**.

Kun meikäläiset palasivat kotiin, kului vajaa viikko siihen, että vácilaiset saapuivat samalla vahvuudella Järvenpäähän 10 päivän ajaksi. Saimme kollegani **Sari Wiklundin** kanssa kantaa vastuun ryhmän isännöinnistä. Paineita leirin onnistumiseen ei ainakaan yhtään vähentänyt se, että oma ryhmämme oli Vácissa ja Unkarissa saanut nauttia sikäläisestä vieraanvaraisuudesta ja kaikki olivat varsin haltioituneita ensikokemuksistaan Vácissa.

Kaupungin rahakukkaro oli niinä vuosina nykyistä pulleampi, mikä mahdollisti varsin monipuolisen ohjelman. 10 päivän leiriin sisältyi viikonlopun mittainen perhemajoitus nuorten osalta. Viidelle ohjaajalle järjestettiin ko. aikana omaa erityisohjelmaa.

Järvenpään lisäksi vácilaisten kanssa tehtiin varsin laaja Suomi-kierros omalla bussilla. Olimme muutaman vuorokauden Kotkan edustalla, Kuutsalon saarella. Myrskyisän sään vuoksi jouduimme perumaan suunnitellun retken Kaunissaareen ja pysyttelemään Kuutsalossa. Kävimme Kotkasta hakemassa lisää muonaa ja ajattelimme Sarin kanssa yllättää vieraat salmiakilla. 30 rasiallista Apteekin mustaa herkkua ei kuitenkaan maistunut vieraille, mutta Sarin ja minun ei tarvinnut heti täydentää salmiakkivarastojamme!

Kotkasta matka jatkui halki itäisen Suomen, Joensuun kautta aina Nurmekseen saakka. Bombalta risteilimme halki Pieli- sen ja piipahdimme ihailemassa Suomen kansallismaisemaa Ukko-Kolin huipulta.

Kuva 3. Yhteinen asu on kuulunut leiriperinteeseen. (Kuva: nuorisotoimiston arkisto)

Suomi kiertueen viimeinen kohde oli Puumalassa sijaitseva, Järvenpään Nuorisoseuran idyllinen, talkoovoimin rakennettu leirikeskus Pulkku. Kolea ja sateinen sää ja varsin vaatimattomat puitteet majoittumiseen eivät ensialkuun ilahduttaneet vieraita, jotka väärinkäsitysten ja kommunikointiongelmien vuoksi olivat matkassa varsin vajavaisin varustein. onneksi toinen Pulkku-päivä valkeni aurinkoisena ja nuoret pääsivät meloskelemaan kanooteilla, soutelemaan veneillä, saunaan ja uimaan ja nautiskelemaan Järvi-Suomen ihanuudesta. Tämä nosti tunnelmaa ja sittemmin on kuultu, että Puumala-päivät jäivät mukavina muistoihin!

Kokonaisuutena molemmat 1987 koetut leirit onnistuivat ja poikivat lukuisia, näihin päiviin saakka kestäneitä ystävyysuhteita. Säännöllinen, vuosittainen nuorisoleirivaihto jatkui yli 30 vuotta, kunnes Korona-niminen kulkutauti sen keskeytti - ellei peräti lopettanut.

Jari Abola

Pesäpalloa Balatonilla

Vierailin ensimmäistä kertaa nuorisoleirin ohjaajana Vácissa heinäkuussa 1989. Päätimme yhdessä nuorten kanssa viedä mukanaamme pesäpalloja, mailoja ja räpylöitä esitelläksemme unkarilaisille Suomen kansallispeliä.

Osana Vácin suunnittelemaa leiriohjelmaa vietimme kolme ikimuistoista vuorokautta Balatonilla Zamárdissa, pikku kylässä aivan Siófokin tuntumassa sijainneella pioneerileirillä.

Alueella oli vehreän puuston keskellä monitoimikenttä, joka oli ympäröity parimetrisellä verkkoaidalla. Puustikon takana sijaitsi lukuisia, toinen toistaan näyttävämpiä huviloita, monet saksalaisten omistamia. Kiinteistöjen edessä kujilla oli parkissa arvokkaita luksusautoja. Toisena päivänä kaivoimme vehkeet matkatavaroista ja pesäpalloesitys alkoi. Minä, entisenä Haminan Palloilijoiden junnupelaajana sain kunnian aloittaa lyönnit. Onnistuinkin heti ensiyrittämällä osumaan palloon paikallisten ihaillessa niin, että peliväline kohosi korkealle Balatonin ilmatilaan ja kaartoi yli aitojen, yli tuuhean puuston. Hetken kuluttua kuului jostain kaukaa mójova kolahdus, kun pesäpallo pudotessaan osui johonkin metalliseen. Lyöjäparan ajatukset täyttyivät muistikuvista huviloiden pihoilta parkkeeratuista audeista, bemareista ja mersuista! Kauhuvat tuhansien ja taas tuhansien rahayksiköiden korvaus-

vaateista saivat hetkellisesti aikaan pikkupaaniikin ja tarpeen säännätä karkuun syöttö-

lautasen luota. Pyy-
sin kuitenkin muutamaa nuorta hakemaan paikalle tulkkimme Tereszin, jotta mahdolliset seuraamukset saataisiin selvitettyksi.

Asioilla on taipumus järjestyä, niin silloinkin. Kotvasen kulluttua kentän luokse, puiden välistä asteli ystävällinen saksalaisrouva, joka palautti pallon meille ja kertoi sen kolahtaneen heidän postilaatikkoonsa.

Omalta osaltani pesäpallolyönnit jäivät tuohon yhteen, onnistuneeseen kumuraan, räpylää kyllä käytin useamman kerran.

Jari Abola

Vácilaiset ja sauna

Kun unkarilaisryhmät vierailevat Järvenpäässä ja Suomessa kuuluu pakollisiin ohjelmiin sauna ja uinti. Yleensä vierasnuorison innostaminen suomalaiseseen perinteeseen ei tuota ongelmia ja pian lauteet ja laiturit järvineen täyttyvät iloisista leiriläisistä, jotka lähes poikkeuksetta tykäsivät puuhaan. Mitä varttuneempia vácilaisohjaajat ovat olleet, sitä vaikeampaa on näitä houkutella edes kokeilemaan saunomista. Kuuma sauna kun on sydämelle ja verenkierrolle varsin vaarallista!

Joskus 90-luvun loppupuolella ystävyyskaupunkimme nuorisoryhmän ohjaajiin kuului silloin-

nen Vácin kaupunginlääkäri, jo reilusti yli 60 vuoden iän saavuttanut, mitä miellyttävien herrasmies. Hän kieltäytyi kohteliaasti saunakutsuista terveysriskeihinkin vedoten. Houkutuspuheet saavuttivat lopulta tavoitteensa, kun leirin viimeistä iltaa vietettiin Seurakuntapiston rantsasaunalla. Mies ihastui lölyttelyyn niin, ettei tätä meinannut saada lauteilta pois lainkaan. Istui silmät kiinni hokien toistuvasti "Finom, fnom"!

Jari Abola

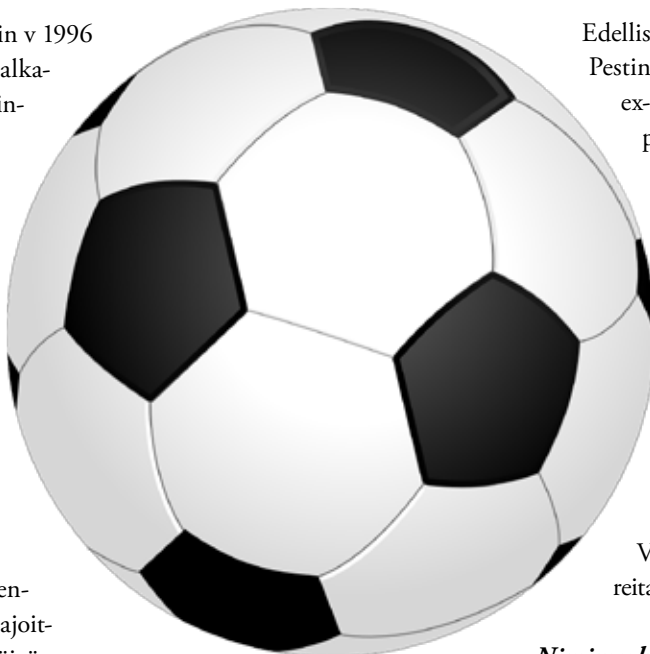

Vácin verilöyly eli Tonavan teurastus

Järvenpäähän perustettiin v 1996

AC JazzPa ry -niminen jalkapalloseura. Seuran toiminta-ajatelmiin kuului vankasti veteraanijalkapallon ilosanoman vieminen kaikkiin Järvenpään ystävyyskaupunkeihin.

Syksyllä 96, tukeviin yhteistyösuhteisiin perustuen, saatiin järjestetyksi pelireissu Unkariin ja tietysti Váciin, sikäläisten ikämiesten vieraisiksi. Reilu parikymmentäpäinen ryhmämme majoitui Budapestiin ja pelipäivän aamuna matkasimme paikallisjunalla ystävyyskaupunkiin. Isäntäbussi nouti meidät rautatieasemalta ja pian oli aika näyttää unkarilaisille kuinka isot pojat nahkakula potkivat!

Edellisehtoon pitkäksi venynyt taktiikkapalaveri Pestin yössä kostautui kuitenkin nopeasti, kun ex-ammattilaispelurit näyttivät vieraille kaapin paikan vihreällä veralla. Urheiluhistorioitsijoilla ja peliin osallistuneilla on kovin vaihtelevia näkemyksiä ja muistikuvia ottelun lopputuloksesta. Joku kertoi nähneensä *Vácin stadionin tulostaululla jopa lukemat 18-3 ... tiedä häntä?* Ottelutapahtumaa on sittemmin kutsuttu nimellä *Vácin verilöyly* tai *Tonavan Teurastus*. Onneksi runsas ja maittava bankettipöytä sai mahdollisen pettymyksen haihtumaan varsin nopeasti mielistä.

JazzPa isännöi puolestaan syksyllä 1997 Váciasta Järvenpäähän saapuneita ikämiesfuta-reita, mutta sepäs onkin taas ihan oma juttunsa se!

Nimimerkki "Olin siellä minäkin"

Satunnaisen matkailijan Vác-kokemuksia

Tonava virtaa leveänä lähellä kuuluisaa mutkaa.

Kun satunnainen matkaaja saapuu Budapestin Nyugatin rautatieasemalle, katse kiinnittyy tämän läntisen rautatieaseman vuonna 1877 valmistuneen rakennuksen kulturelliin ilmeeseen. Mieleen tulee Pariisin Eiffel-tornin rakennelmat. Hotellilta asemalle pääsee metrolla. Onneksi **Kuuselan Jas-ka** on ollut usein johdattamassa oikeaan suuntaan. Budapestistä lähtee tiheään tahtiin junia kohti Järvenpään ystävyyskaupunkia Vácia. 35 kilometrin matka taittuu joko hitaasti jokaisella pikku-paikkakunnalla pysähtyen tai yhtä ripeästi kuin R-juna Helsingistä Järvenpäähän. Junat ovat moderneja ja siistejä, joissa info-taululta voi seurata paikkakuntien nimien vilinää. Matkustaminen on edullista ja lippuja on helppo ostaa automaateista. Onneksi yli 65-vuotiailla EU-kansalaisilla on oikeus matkustaa ilmaiseksi, kunhan mukana on henkilökortti tai passi.

Vácin asemalle saavuttaessa, ainakin sunnuntaisin, aika tuntuu hidastuvan. Budapestin melut ovat jääneet taakse. Historiallinen asema uinuu hiljaisuuden horroksessa. Asemalta lähtee pääkatu kohti keskustaa. Ensimmäinen kuppila on heti aseman liepeillä, johon voi piipahtaa aamukahville. Sisältä miljöö on varsin viehättävä. Tarjoilijan kanssa kommunikointi sujuu ja tilaukset ilmestyvät baaritiskille. Onneksi korttimaksu on Unkarissakin arkipäivää. Aikaisemmin piti olla mukana forintteja eli huffeja. Pääkadun varrella on monenmoista arkkiteh-

tuuria niin vanhoja rakennuksia kuin myöhemmin sosialismin aikana rakennettuja. Ristiriita kaikkooa, kun matka jatkuu historialliseen keskustaan. Kadun varrelle jää luterilainen kirkko, jossa olen vierailut parikin kertaa. Yhdessä tilaisuudessa olin kuuntelemassa loistavaa paikallisten muusikoiden esittämää klassista musiikkia. Kahdessa tapahtumassa Vácin Suomen ystävät ovat järjestäneet upeat vastaanotot unkarilaisine herkkui-
neen. Kohtaamisissa perinteiseen tapaan on saanut kuulla ystävyyttä ylistäviä puheita, tosin usein pienellä huumorilla sävytettyinä. Tilaisuudet ovat olleet lämpimiä, vaikkei kaikkien osallistujien kesken ole ollut yhteistä kieltä. Tämä ystävyyspiiri luo jatkuvuutta yhteiskunnallisen elämän murroksissa. Kirkon läheisyydessä on tuhotun synagogan tilalle rakennettu uusi, joka on ilmeisen vähän käytetty. Se muistuttaa Unkarin juutalaisten kohtalosta toisen maailman sodan aikana. Väistämättä synagogan kohdalla puhe hiljenee. Barokkiaikaisen keskusaukion ympäristössä avautuu Vácin monivaiheinen historia. Keskellä aukiota on esiin kaivettu *Pyhän Mikaelin kirkon* raunioalue. Dominikaanikirkko *Váci Győzelemről nevezett Szűz Mária-templom* luo arvovaltaa. Lähistöllä on ilmeisesti keisarinna *Maria Teresan* kunniaksi rakennettu riemukaari. Pienen matkan päässä on puolestaan vankila keskellä kaupunkia. To-

Kaupungin talon "takapiha"

Vácin vanhan kaupungin katunäkymä

Laajan Konstantin terin taustalla on Assumption Cathedral (Tuomiokirkko)

Näkymä keskusaukiolle

sin sitä on vaikea tunnistaa vankilaksi. Vanha kaupungintalo tuo mieleen mieluisan muiston, kun kaupunki järjesti vastaanoton hienoine puitteineen. Erityisesti kohokokhdaksi nousi apulaispormestarin kajauttama laulu suomeksi. Arvostusta kaupungin talossa herättää *Järvenpää-niminen kokoushuone*, jonne on koottu mm. Vácin ystävyyskaupunkien tuomia muistoesineitä. *Assumption Cathedral (Tuomiokirkko)* on kävelymatkan päässä keskusaukiolta. Kirkon edessä on kivetty laaja aukio, jonka reunalla on mm. piispan hulppea palatsi ja muita katolisen kirkon rakennuksia. Pienen matkan päässä uinuu pappien vanhainkoti, jonka edessä alaston naispatsas saattaa herättää hivenen ristiriitaisia tunnelmia.

Vácissa on useita hyviä ravintoloita kuten vaikkapa tunnelmallinen *Remete Pince Étterem*, jossa kannattaa nauttia unkarilaisia ruokia. Perinteiseen tyyliin annokset ovat suuria ja maistuvia. Nälkä ei jää kalvamaan. Tonavan rannassa lähellä lautta-

laituria on vaatimaton *Eszterházy Kávézó*, jonka terassilla on mukava juoda lasillisen viiniä ja tarkkailla Tonavan aaltoja ja lauttaliikennettä virran yli. Vác sijaitsee konkreettisesti Tonavan mutkassa. Ranta on puistomainen, jossa kuulemma järjestetään konsertteja ja muita tapahtumia. Itse en valitettavasti ole päässyt paikalle nauttimaan musiikkiesityksistä - ehkä joskus tulevaisuudessa.

Vác on vierailun arvoinen paikka, jonne päivämatka Budapestin vilkseestä on suositeltavaa. Pelkkä kävely ja arkielämän seuraaminen tässä historiallisessa kaupungissa on antoisaa. Katsottavaa ja ihmeteltävää riittää. Kännykän karttaopas toimii mainiosti satunnaisen vieraan apuna, ellei matkakumppaniksi ole saanut **Helin** tai **Jaskan** tapaista taitavaa opasta.

Pekka Rokka

Vinkkejä Váciin ensi kertaa menijöille

Jos suunnittelet ystävyyskaupunkiimme menoa, niin alla vähän ehdotuksia, mitä siellä voisi tehdä.

Allekirjoittanut ehdottaa päivän aloittamista aamu-uinnilla aivan kaupungin keskustassa sijaitsevassa maauimalassa (*Strand*). Altailta aukeaa hienot näkymät Tonavan toiselle puolelle ja usein aamuseitsemältä saa polskia varsin rauhassa. Tämän jälkeen suunta torille (joka sijaitsee vain muutaman sadan metrin päässä) aamukahville ja *langokselle* (unkarilainen uppo-paistettu lettu/piiras) Tästä on hyvä aloittaa päivä Vácissa!

Vácista käsin on erittäin hyvät mahdollisuudet monenlaisiin mielenkiintoisiin päiväretkiin. Tässä joitain suosituksia.

Taiteilijakaupunki Szentendreen pääsee näppärästi ylittämällä Tonava lossilla ja hyppäämällä pari kertaa tunnissa liikennöivään keltaiseen *Volansbussiin*. Paluumatkalla voi pistäytyä *Leanfalun* kylässä sijaitsevaan viihtyisään ja monipuoliseen uimala/kylpylään. Pohjoisen suunnassa kannattaa käydä *Visegradin linnassa*. Korkealta vuorelta aukeaa huima näköala Tonavan mutkaan ja sieltä pystyy näkemään neljään eri valtioon - Tsekkiin, Slovakiaan ja Itävaltaan Unkarin lisäksi. Edempänä pohjoisessa sijaitseva *Esztergom* kaupunki kuuluu ehdottomasti käymisen arvoisiin paikkoihin. Sieltä löytyvät Euroopan suurin kupolikirkko ja laadukas vesiliikuntakeskus. Pääset helposti

ja nopeasti jalkaisin yli Tonavan hulpean sillan kautta Slovakiaan, *Sturovon (unk. Parkany)* kaupunkiin ilman rajamuodollisuuksia. Esztergomista pääset miellyttävästi takaisin Visegradiin ja Váciin jokilaivalla. Laivalta myös huikeat maisemat.

Budapestiin pääsee Vácista helposti ja nopeasti paikallisjunalla, joita kulkee pari kertaa tunnissa.

Vácissa käydessä kannattaa käydä täyttämässä vatsa ravintola *Remetessä*. Herkullisen unkarilaisruoan lisäksi Étteremin vehreältä terassilta aukeaa soma näkymä Tonavalle. Allekirjoittanut suosittelee maistamaan ainakin *unkarilaista kala-keittoa (halaszle), gulyashia, pörköltiä*. Jälkiruoista eri täytteiset *ohukaiset (palacsinta)* ovat mitä suurinta herkkua. *Aperatiivina moukku Unicumia* tai *paikallista palinkaa*, jälkiruoaksi *tilkka Tokaijia*.

-Nim. Pörköltti-

Perinteinen kevätmatka **Budapestiin** **30.3.–6.4.2025**

Keväinen ja kulttuurinen Unkari kutsuu taas pitkästä ajasta hyvään matkaohjelmaan ja matkaseuraan tottuneita Unkarin ystäviä kevätmatkalle. Matka tehdään Finnairin lennoilla. Lähtö **sunnuntai-aamuna kello 10.00 ja paluu seuraavana sunnuntaina kello 15.25.**

Majoitus on **Ibis Budapest Centrum-hotellissa** Pestin keskustassa.

Lentokenttäkuljetuksissa käytetämme bussia 100A, jonka pysäkki on terminaalin edessä.

Yli 65-vuotiaat EU-kansalaiset saavat matkustaa ilmaiseksi julkisissa kulkuvälineissä.

Pidä mukanasasi esim. passi tai henkilökortti.

Kaksi konserttia ja retkeä sekä puolihoito kuuluvat matkan hintaan.

Konserttien ohjelmisto selviää, kun kevään liput tulevat myyntiin.

Ruokailemme eri ravintoloissa ja saamme kosketuksen unkarilaiseen ruokakulttuuriin. Liikkuminen konsertteihin ja muualle tapahtuu julkisilla kulkuvälineillä. Kokopäiväretket kohdistuvat **Leányfalun kylpylään** ja **Järvenpään ystävyyskaupunkiin Váciin.**

Budapestiin tutustumme tuttuun tapaan joko kävellen, metrolla, raitsikalla tai bussilla.

Budapestin vierailukohteet sovimme yhdessä matkalaisten yhteisten ja yksilöllisten toiveiden mukaan. Budapest on täynnä mahdollisuuksia.

Mukanamme on suomenkielinen matkanjohtaja.

Tämä kaikki Suomi-Unkari Seuran **jäsenille hintaan 1265 €.** **Ei jäsenille 1295 €.**

Yhden hengen huoneen **lisämaksu on 370 €.**

Ilmoittautuminen ja ennakkomaksu 300 € Järvenpään Suomi-Unkari Seuran tilille FI36 50920920081393 ja lisäksi tieto osallistumisesta myös Jaakko Kuuselalle 15.12. mennessä.

Matkan ja majoituksen vastuullinen järjestäjä on OK-matkat.

Matkan toteuttaminen edellyttää 18 osallistujaa.

Tervetuloa

Järvenpään Suomi-Unkari Seura ry

Jaakko Kuusela, 0400-102029, sähköposti jekuusela@gmail.com

Ystävyyssseurojen yhteinen pikkujoulu

Keskiviikkona 11.12.2024 klo 17–20 Härmän Ratissa

(Vähäjärvenkatu 1 04400 Järvenpää)

isännöi tänä vuonna Tuusulanjärven Suomi-Saksa-yhdistys.

Illallisen hinta on yhdistyksemme jäsenille 32 euroa, muutoin 42 euroa.

Ilmoittautumiset viimeistään ti 3.12.2024 **Heli Alajalle**

heli.alaja@gmail.com tai 050-591 5495.

Tervetuloa

Ps. Pukinkonttiin pieni paketti (< 5 €).

UNKARILAISTA, MAUKASTA KOLBÁSZ-MAKKARA

Myymme jälleen unkarilaisen reseptin mukaan Oulun Kotivarassa valmistettua kestromakkaraa (Házikolbász).

Maku on aito unkarilainen.

Makkara sopii lahjaksi tai omaan joulupöytään. Sen voi myös pakastaa.

Makkara on 500 g painoinen.

Hinta entinen eli 20 € / kpl.

Tilaukset **eijalinna.alho@gmail.com** tai

puhelimitse **Heli Alaja 050-591 5495.**

Toimitukset 20.11.2024 jälkeen.

• Kotisivullamme **Suomi-Unkari Seuran Järvenpään Osasto** (ovat osastomme tiedotteet ja jäsenkirjeet ja esim. matkakertomuksia. Kuukausittain päivitämme sivua linkeillä ja tapahtuma-ilmoituksilla. Paljasta mielenkiintoisia sivuja, niin voimme kertoa ne muillekin. Tai kerro matkoistasi, kokemuksistasi, miksi Unkari kiinnostaa tms.

• Jos haluat jäsenkirjeet ja viimehetken muistutukset sähköpostitse, ilmoita sähköpostiosoitteesi sihteerille **merja.lehtonen(at)kolumbus.fi**

• Yhdistyksen Facebook-sivu: **Suomi-Unkari Seuran Järvenpään Osasto | Facebook**

JÄRVENPÄÄN SUOMI-UNKARI SEURA RY

Heli Alaja, Katrillipolku 15 A 04420 Järvenpää, **050-591 5495 heli.alaja(at)gmail.com**

siht. **Merja Lehtonen**, Pöytäalhonkuja 6 A 11 04410 Järvenpää,

040-708 3054, merja.lehtonen(at)kolumbus.fi

Pieni tietokilpailu

Vác – Järvenpää 40v

1 JÄRVENPÄÄN JA VÁCIN VÄLINEN YSTÄVYYSKAUPUNKISOPIMUS ALLEKIRJOITETTIIN VUONNA

- a) 1884
- b) 1984
- c) 2024

2 VÁC SIJAITSEE N. 35 KM

- a) BUDAPESTISTA POHJOISEEN
- b) TOKAJISTA ITÄÄN
- c) BALATONILTA ETELÄÄN

3 VÁCIN NIMI LATINAKSI ON

- a) VACIUM
- b) VADEMECUM
- c) WAITZEN

4 VÁC SIJAITSEE

- a) KERA VANJOEN
- b) TONAVAN
- c) SEINEN RANNALLA

5 KUULUISA UNKARILAINEN ELOKUVAOHJAAJA MIKLÓS JANCSÓ ON SYNTYNYT VUONNA 1921

- a) VÁCISSA
- b) BUDAPESTISSA
- c) BALATONILLA

6 HEINÄKUUN LOPUSSA VÁCISSA VIETETTÄVÄ KAUPUNKIFESTIVAALI ON NIMELTÄÄN

- a) VÁCI VILÁGI VIGALOM
- b) DUNAI FESZTIVÁL
- c) TONAVAN RANTAJAMIT

7 VÁCIN KAUPUNGIN PINTA-ALA ON (JÄRVENPÄÄN N. 40 km²)

- a) 61,6 km²
- b) 616 km²
- c) 6,1 km²

Vastaukset 1b, 2a, 3a, 4b, 5a, 6a, 7a

Hyvää Joulua ja rauhallista
Uutta vuotta 2025!

Kellemes karácsonyi
ünnepeket és Boldog
új évet kívánunk!!

